

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка

**ТЕМАТИКА ІНФОРМАЦІЙНИХ ЗАПИТІВ
КОРИСТУВАЧІВ ІНТЕРНЕТ-ЦЕНТРУ**

Соціологічне дослідження

**Чернігів
2018**

ПРОГРАМА

I. Обґрунтування проведення дослідження.

Сучасна діяльність людини в різних сферах культури, науки, техніки і виробництва постійно змінюється і ускладнюється. Згідно із загальною теорією людських потреб, в основі формування потреб лежить діяльність. Цю діяльність також називають базовою діяльністю. Існують такі основні види базової діяльності людини:

1. Професійна діяльність: наукова, виробнича, творча, педагогічна.
2. Учбова діяльність.
3. Популяризаторська діяльність.
4. Виховна діяльність.
5. Самоосвітня діяльність.
6. Дозвіллева діяльність.

Будь-яка діяльність на певному рівні свого розвитку може привести до виникнення інформаційних потреб. Якщо суб'єкт не володіє в даний момент відповідною інформацією, він не може побудувати нову ідеальну модель діяльності, а, отже, не має можливості ефективно здійснювати саму діяльність в змінених умовах. Даний момент позначається як проблемна ситуація.

Проблемна ситуація в тій чи іншій мірі усвідомлюється суб'єктом діяльності, в ході чого у споживача виникає споживацький стан. Згідно з цим споживач повинен усвідомити, що для подальшого успішного здійснення діяльності інформації, яка в нього є, недостатньо, і потрібно знайти цю недостатню інформацію. Виникнення у споживача уявлень про необхідну інформацію веде до того, що споживацький стан отримує певну спрямованість, наповнюється конкретним змістом і перетворюється в певну інформаційну потребу.

Поняття «інформаційна потреба» стало одним з центральних в теорії науково-інформаційної діяльності. Задоволення інформаційних потреб розглядається в теперішній час як основна мета діяльності інформаційних установ, таких як бібліотека, – засіб реалізації своїх суспільних функцій. Працівники інтернет-центру у своїй роботі постійно мають справу з інформаційними потребами користувачів.

Користувач, як суб'єкт інформаційних потреб, має певний інформаційний потенціал і досвід інформаційно-споживчої діяльності, володіє системою засвоєних суспільних норм, цінностей, уявлень і установок в сфері інформації. Таким чином, процес формування інформаційних потреб йде одночасно як би по двох взаємозв'язаних напрямках. З одного боку, в ході базової діяльності виникає стан потреби, що утворює внутрішнє поле потреби. З іншого – наявний

у суб'єкта інформаційний потенціал, засвоєний на суспільних нормах і способах дії веде до того, що стан потреби отримує спрямованість на інформацію певної тематики.

Вдосконалення інформаційного забезпечення користувачів інтернет-центру неможливе без наукових досліджень походження, характеру і динаміки їхніх інформаційних потреб.

Наукова і практична значущість дослідження полягає в аналізі тематики інформаційних запитів користувачів інтернет-центру, узагальненні інформації щодо системи обслуговування користувачів інтернет-центру Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка, розкритті сучасного стану та визначенні перспективних напрямів її вдосконалення з метою покращення бібліотечно-інформаційного сервісу та консультування.

II. Мета і завдання дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні тематики інформаційних запитів, мотивів звернень до інтернет-центру та мережі Інтернет користувачів інтернет-центру Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка задля покращення надання інформаційних послуг і консультування.

Досягнення зазначеної мети забезпечується виконанням таких завдань:

- розкрити тематику запитів користувачів інтернет-центру;
- установити мету звернень користувачів до інтернет-центру;
- розкрити основні причини звернень користувачів до Інтернету;
- визначити перспективні напрями інформаційного обслуговування користувачів інтернет-центру;
- визначити ступінь задоволення інформаційних запитів користувачів і якості використання відповідних інформаційних ресурсів;
- підготувати аналітичний матеріал за результатами дослідження.

III. Об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження: користувачі інтернет-центру.

Предмет дослідження: інформаційні потреби та тематика інформаційних запитів користувачів інтернет-центру, відповідність інформації, що знаходиться в Інтернеті, потребам користувачів.

IV. Робочі гіпотези дослідження

Гіпотеза

1. Навчання і самоосвіта є основними мотивами звернень до Інтернету користувачами інтернет-центру.
2. Швидкість отримання і доступність інформації – основна перевага Інтернету над іншими інформаційними джерелами.

Контргіпотеза:

1. До Інтернету звертаються користувачі переважно з метою проведення активного дозвілля та спілкування.
2. Інтернет як джерело інформації програє першоджерелам. З останніх користувач отримує відразу повний комплект інформації, яка уміло скомпонована за всіма категоріями. Матеріали для розміщення в мережі готують звичайні люди (зрозуміло, переважно фахівці своєї справи), тому там можна віднайти лише те, що вони вважають за потрібне.

V. Основні етапи проведення дослідження.

I етап – вивчення проблеми та розробка програми і методики дослідження.
Підготовка бланкової продукції.

Квітень 2017 р.

II етап – збирання інформації.

Травень – вересень 2017 р.

III етап – обробка та аналіз отриманих результатів. Підведення підсумків дослідження.

Жовтень – листопад 2017 р.

IV етап – узагальнення матеріалів соціологічного дослідження. Підготовка висновків, інформацій і рекомендацій щодо впровадження результатів у практику роботи Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

Січень – березень 2018 р.

VI. Методи дослідження.

Вирішення поставлених завдань передбачає застосування таких методів:

1. Анкетне опитування (анкетування).
2. Аналіз отриманих результатів.

VII. База дослідження.

Дослідження буде проведене на базі Інтернет-центру за програмою «Бібліоміст» Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

VIII. Учасники дослідження.

Користувачі інтернет-центру за програмою «Бібліоміст» Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

IX. Виконавці дослідження:

Відповідальний виконавець:

Попович О. П., завідувач відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

Співвиконавці:

Ушакова Т. П., бібліотекар відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

Вишнівецька Л. А., бібліотекар відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка.

Шановний користувачу!

З метою вдосконалення інформаційного обслуговування користувачів інтернет-центру Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка пропонуємо Вам взяти участь у дослідженні і відповісти на запитання анкети. Підкресліть, будь-ласка, той варіант відповіді, який збігається з Вашою думкою або дайте відповідь на вільних рядках. Можливі кілька варіантів відповіді. Будемо дуже вдячні за участь в анкетуванні.

АНКЕТА

1. Як давно користуєтесь послугами інтернет-центру Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка?

☐ вперше	☐ 1-5 років
☐ до 1 року	☐ понад 5 років

2. Мета звернень до інтернет-центру:

☐ знайти конкретний документ	☐ набір тексту
☐ виявити літературу з теми	☐ сканування чи роздрукування документів
☐ ознайомитися з новинами з різних питань суспільно-політичного, культурного життя	☐ запис інформації на змінні носії інформації
☐ скористатися електронною поштою	☐ перегляд, прослуховування аудіо-, відеоматеріалів
☐ відвідання соціальних мереж	☐ інше _____

3. Чи потребуєте Ви допомоги консультанта при роботі з комп'ютером?

☐ так	☐ іноді
☐ ні	

4. Як часто користуєтесь Інтернетом?

☐ щодня	☐ щомісяця
☐ щотижня	☐ рідко

5. Мета використання Інтернет?

☐ навчальна	☐ самоосвіта
☐ наукова	☐ розвага
☐ виробнича	☐ громадська діяльність

6. Чому надаєте перевагу саме цьому джерелу інформації?

☐ недостатньо інформації в інших інформаційних джерелах (книги, газети, журнали)	☐ швидкість отримання інформації
	☐ безкоштовність
	☐ інше _____

7. Вкажіть, будь ласка, якими сайтами Ви частіше користуєтесь:

- вітчизняними регіональними
 зарубіжними

8. Інформацію з яких галузей знань Ви потребуєте найчастіше?

- Природничі науки Мовознавство
 Техніка. Технічні науки Літературознавство
 Сільське господарство Художня література
 Медицина Мистецтво
 Історія. Економіка. Соціологія Релігія
 Культура. Наука. Засоби масової
інформації. Освіта. Бібліотечна і
музейна справа Філософія
 Психологія
 Спорт

9. Чи вдається Вам знайти потрібну інформацію?

- практично завжди вдається зазвичай вдається
 частіше всього вдається інколи вдається

10. Напишіть, будь ласка, у вільній формі Ваші зауваження та пропозиції з удосконалення роботи інтернет-центру _____

11. Вкажіть, будь ласка, деякі дані про себе:

Стать: чол. жін.

Ваш вік:

- до 20 41-50
 21-30 51-65
 31-40 більше 65 років

Освіта:

- середня науковий ступінь
 середня-спеціальна інше _____
 вища

Рід занять:

- учень держслужбовець
 студент домогосподарка
 робітник пенсіонер
 спеціаліст тимчасово непрацюючий
 науковець відпустка по догляду за дитиною
 приватний підприємець інше _____

ДЯКУЄМО ЗА УЧАСТЬ В АНКЕТУВАННІ!

Аналітична записка

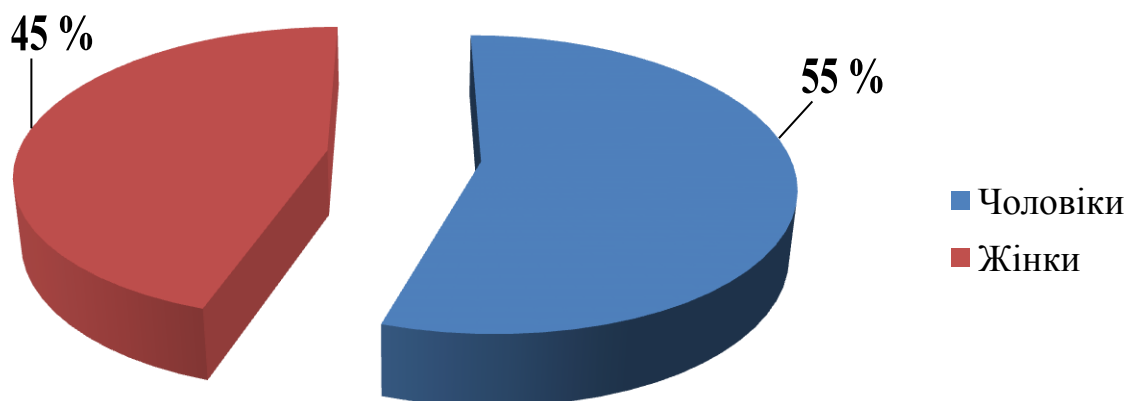
Чернігівська ОУНБ ім. В. Г. Короленка зосереджує свою діяльність на розширенні інформаційного забезпечення користувачів різними видами документів. Виникає необхідність вивчення читацьких запитів, використання інформаційних ресурсів, зокрема інтернет-центру, а також необхідності запровадження нових форм роботи із задоволення потреб користувачів бібліотеки. Для проведення соціологічного дослідження «Тематика інформаційних запитів користувачів інтернет-центру» нами запропоновано низку запитань, які увійшли до анкети. У бібліотеці впродовж 5 місяців (з 01.05.17 р. по 30.09.2017 р.) проведено опитування користувачів. Основне опитування проводилося серед відвідувачів інтернет-центру за програмою «Бібліоміст», тому висновки і пропозиції щодо покращання якості обслуговування користувачів підготовлено для відділу інформаційних технологій та електронних ресурсів. Основна увага дослідження приділялася виявленню та аналізу даних про характер читацького запиту на різні види документів, тематику інформаційних запитів користувачів, основні причини звернень користувачів до Інтернету, якості отриманих послуг. Такий аналіз вирішено здійснити в кількох напрямках:

- провести анкетування користувачів і врахувати їхні побажання та зауваження;
- вивчити користувацьку аудиторію;
- визначити перспективні напрями інформаційного обслуговування користувачів інтернет-центру;
- визначити ступінь задоволення інформаційних запитів користувачів і якості використання відповідних інформаційних ресурсів.

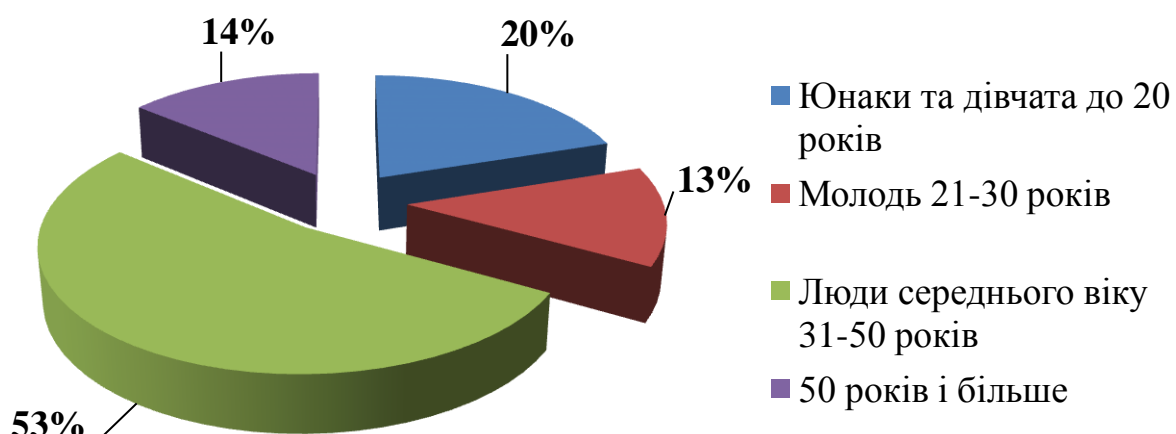
В анкетуванні взяла участь група найактивніших, зацікавлених та відповідальних відвідувачів інтернет-центру. Для опрацювання було відібрано 100 коректно заповнених анкет.

Отже, загальний склад респондентів – 100 користувачів, з них: чоловіки – 55 ос., жінки 45 ос. Віковий склад користувачів розподіляється таким чином: юнаки та дівчата до 20 років – 20 ос. (20%); молодь 21-30 років – 13 ос. (13%); люди середнього віку 31-50 років – 53 ос. (53%); 50 років і більше – 14 ос. (14%).

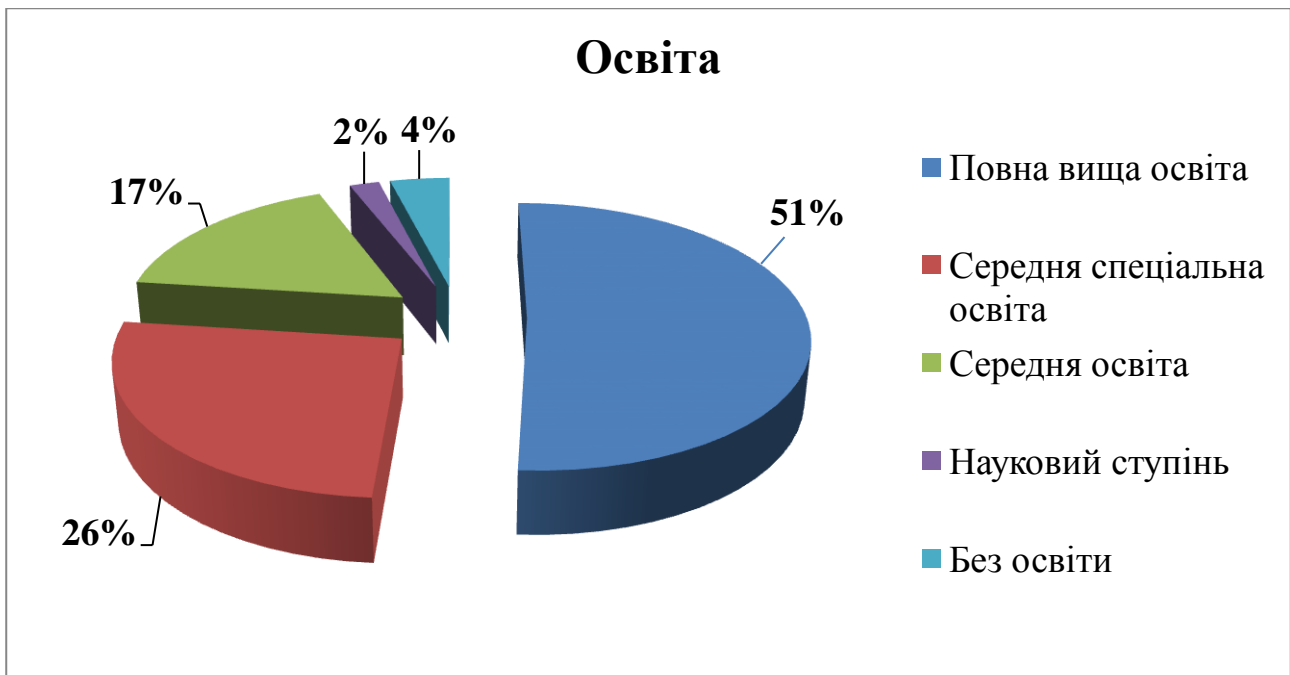
Загальний склад респондентів

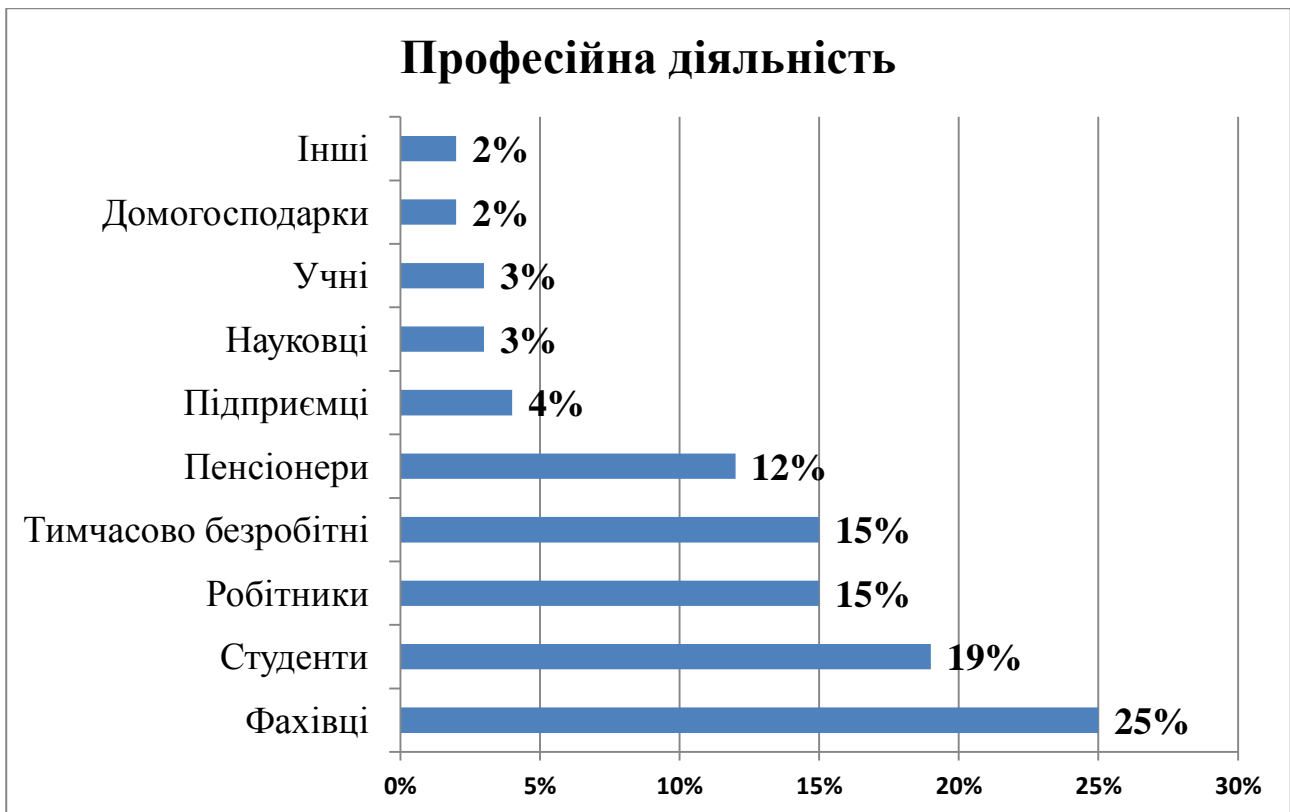
Віковий склад користувачів

Щодо питань про освіту наших користувачів маємо такі результати: 51% опитаних мають повну вищу освіту, 2% мають науковий ступінь, 26% – середню спеціальну освіту, 17% – середню освіту, 2% – без освіти.

Анкетування показало, що найбільш популярним інтернет-центр є серед фахівців – 25%. Частка студентів становить 19% від загальної кількості відвідувань; по 3% – учнів і науковців; по 15% робітників і тимчасово не працюючих осіб; 12% пенсіонерів; 4% підприємців; по 2% домогосподарок і інших.

Показовим є і користувацький стаж. Максимальна кількість респондентів (37%) відвідують інтернет-центр бібліотеки 1-5 років; до 1 року – 28%; понад 5 років – 22%. Найменшу кількість респондентів (13%) складають ті користувачі, які прийшли до інтернет-центру вперше.

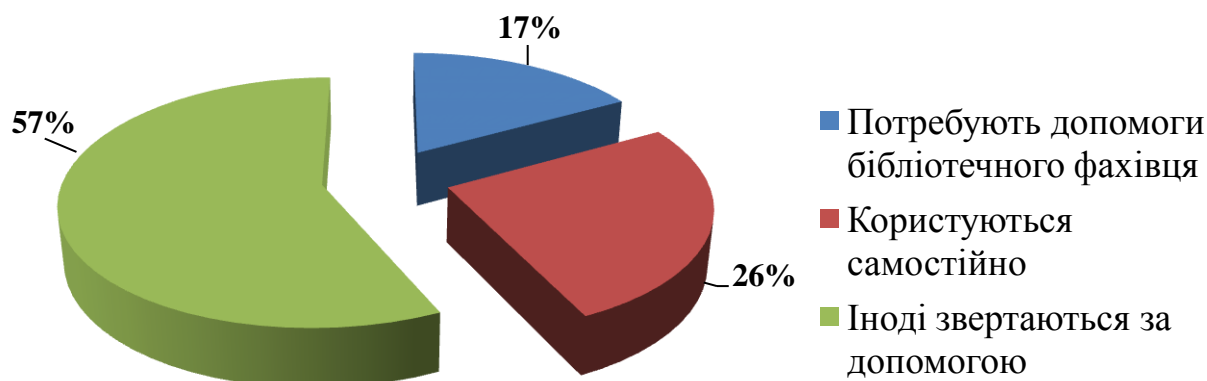
Найчастіше метою звернень до інтернет-центру є перегляд, прослуховування аудіо-, відеоматеріалів (15,2%) та користування електронною поштою (14,8%). Також користувачі звертаються до інтернет-центру аби знайти конкретний документ (10,6%), виявити літературу з теми (11%), ознайомитися з новинами з різних питань суспільно-політичного, культурного життя (10,6%), відвідати соціальні мережі (10,6%), виконати набір тексту (6,4%), сканувати чи роздрукувати документи (9%), записати інформацію на змінні носії інформації (9,5%), інше (2,3%). Крім цього, користувачі звертаються до інтернет-центру з метою вивчення англійської мови, виконання домашніх завдань, користування інтернет-магазинами.

Мета звернень до інтернет-центру

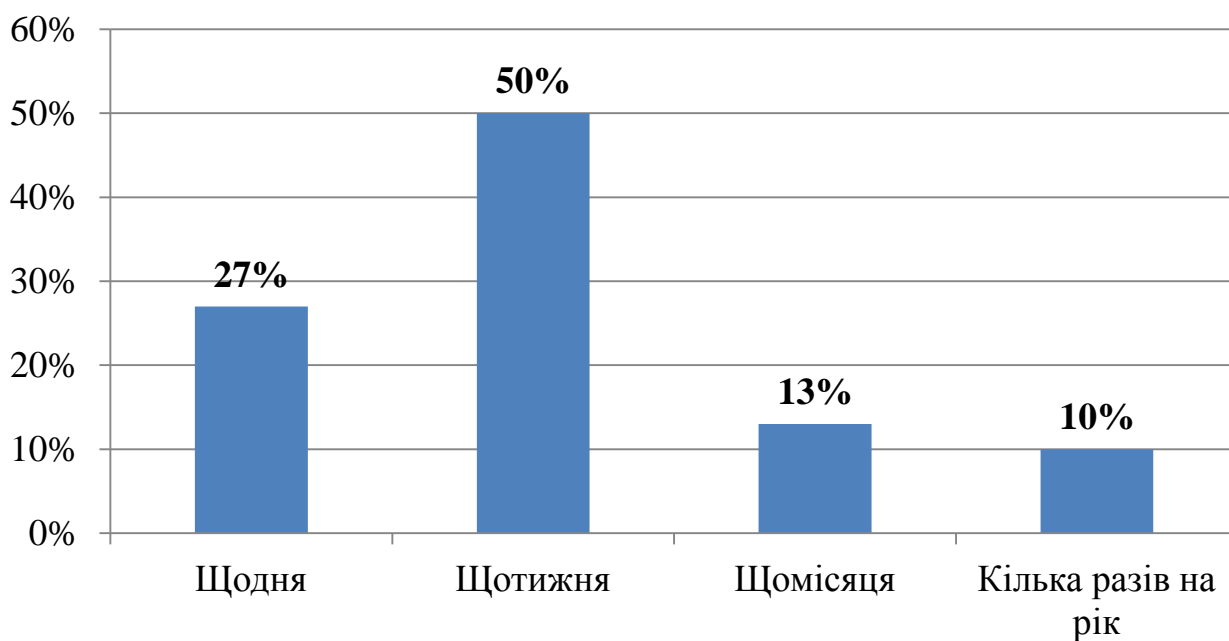
Питання «Чи потребуєте Ви допомоги консультанта при роботі з комп'ютером?» мало на меті визначити ступінь володіння користувачами навичками роботи з комп'ютером. Відповіді свідчать, що 17% респондентів при користуванні інтернет-центром потребують допомоги бібліотечного фахівця; самостійно користуються – 26%; іноді звертаються за допомогою – 57%. Ці дані свідчать про достатній рівень володіння комп'ютером користувачів. Але й підтверджує необхідність надання бібліотекарями консультацій користувачам інтернет-центру. А для цього, бібліотекар (працівник інтернет-центру) повинен бути фахівцем своєї справи та володіти відповідними компетенціями: вільно володіти комп'ютером, навичками пошуку інформації, орієнтуватися в усіх бібліотечних процесах і доступних у бібліотеці інформаційних ресурсах.

Ступінь володіння користувачами комп'ютером

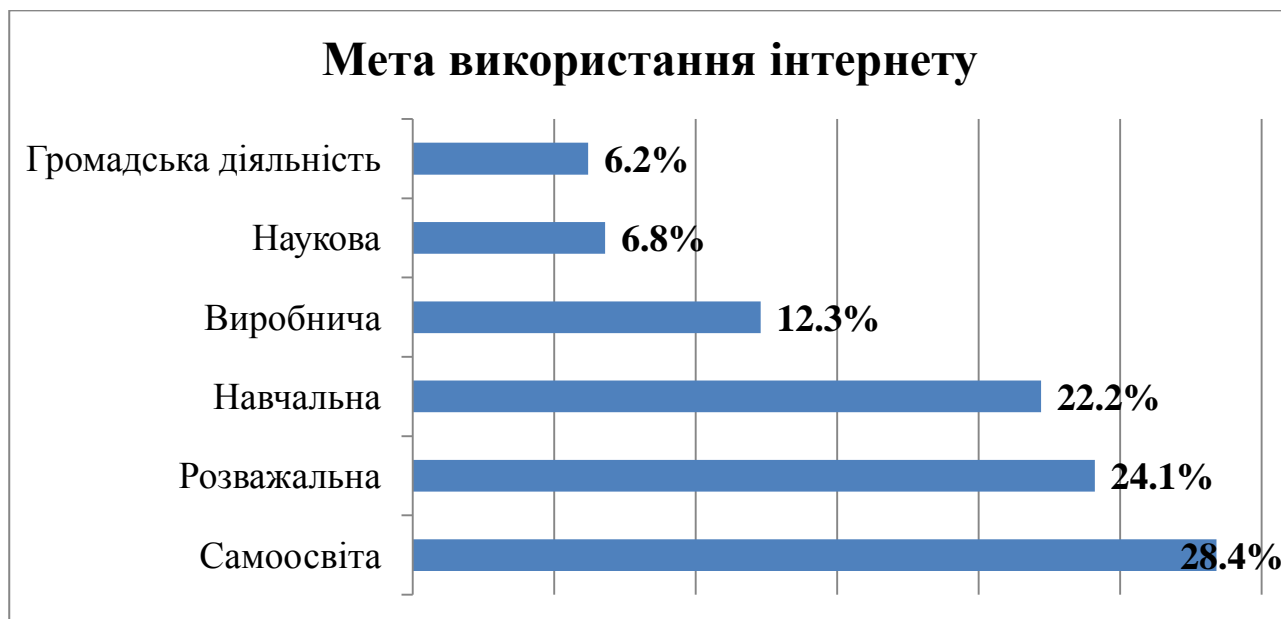

Користувачі інтернет-центру звертаються до інтернету з різною періодичністю. Найбільша кількість відвідувачів (50%) користується інтернетом щотижня, 27 % – щодня, 13% – щомісяця, 10% – кілька разів на рік. Отже, існування інтернет-центру у бібліотеці й надалі залишатиметься актуальною послугою бібліотеки, адже дає можливість задовольняти потреби користувачів, які часто використовують інтернет.

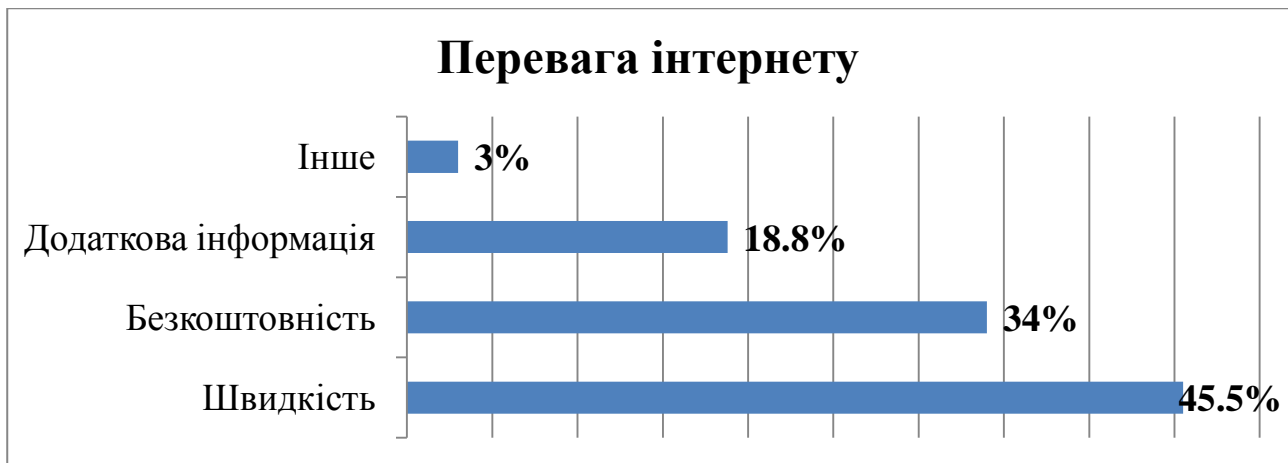
Періодичність використання інтернету

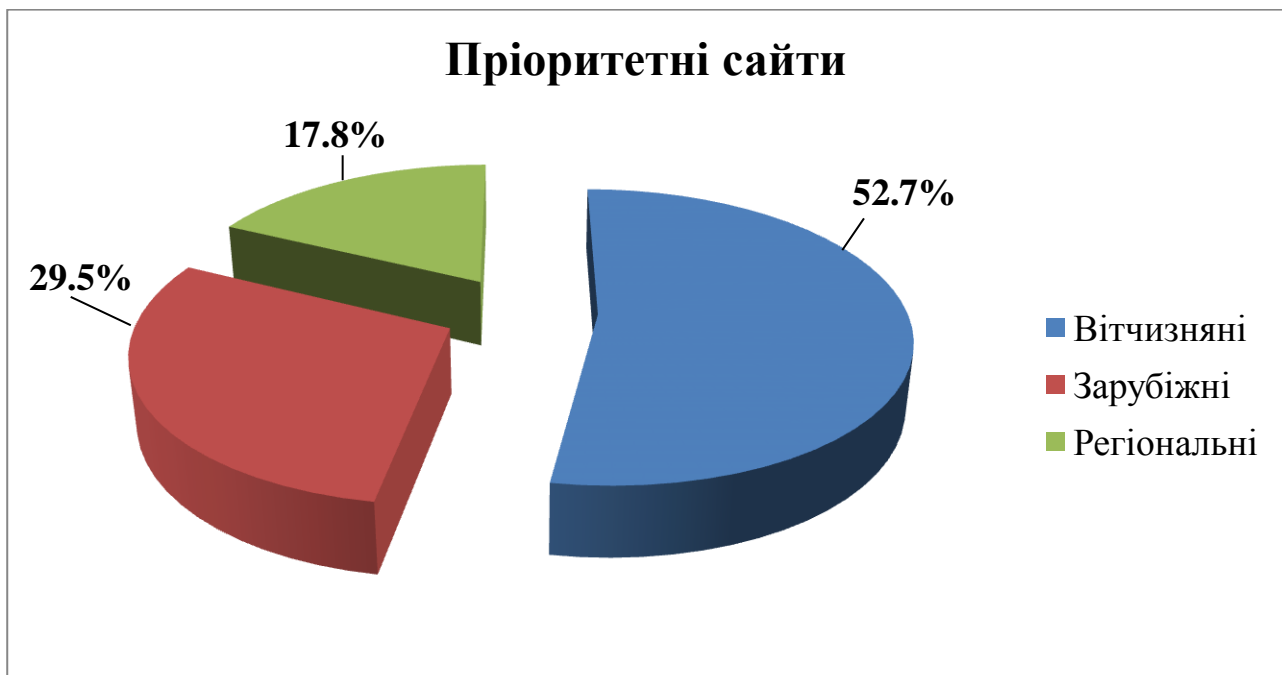
Різним є і характер інформаційних потреб користувачів: 28,4% респондентів звертаються до мережі Інтернет з метою самоосвіти, 24,1% – з розважальною, 22,2% – з навчальною, 12,3% – з виробничою, 6,8% – з науковою, 6,2% – громадською діяльностями. Отже, самоосвіта, навчання і розваги є основними факторами звернення до інтернету, а бібліотека для користувачів є насамперед центром здобуття різноманітної інформації, в тому числі виконує ще і дозвілєву функцію.

Перевагу інтернету над іншими джерелами інформації користувачі вбачають у швидкості отримання інформації – 45,5%, а також у її безкоштовності – 33,9%. 18,8% користувачів звертаються до інтернету, коли їм недостатньо інформації в інших джерелах (книги, газети, журнали). 3% – інше. Отже, швидкість отримання інформації все частіше спонукає користувачів звертатися до матеріалів з інтернету. Вагомою перевагою інтернет-центру бібліотеки серед подібних закладів, що надають доступ до інтернету, є його безкоштовність і зручність розташування. Якщо потрібної інформації не виявиться в інтернеті, то на допомогу прийдуть друковані джерела з фонду бібліотеки або її електронні ресурси.

На питань про те, якими сайтами вони найчастіше користуються 52,7% опитуваних відповіли, що віддають перевагу вітчизняним сайтам, 29,5% – зарубіжним, і тільки 17,8% – регіональним. Отже, варто прикладати більше зусиль у інтернет-центрі для популяризації регіональних сайтів або власникам наповнювати їх більш актуальним цікавим контентом.

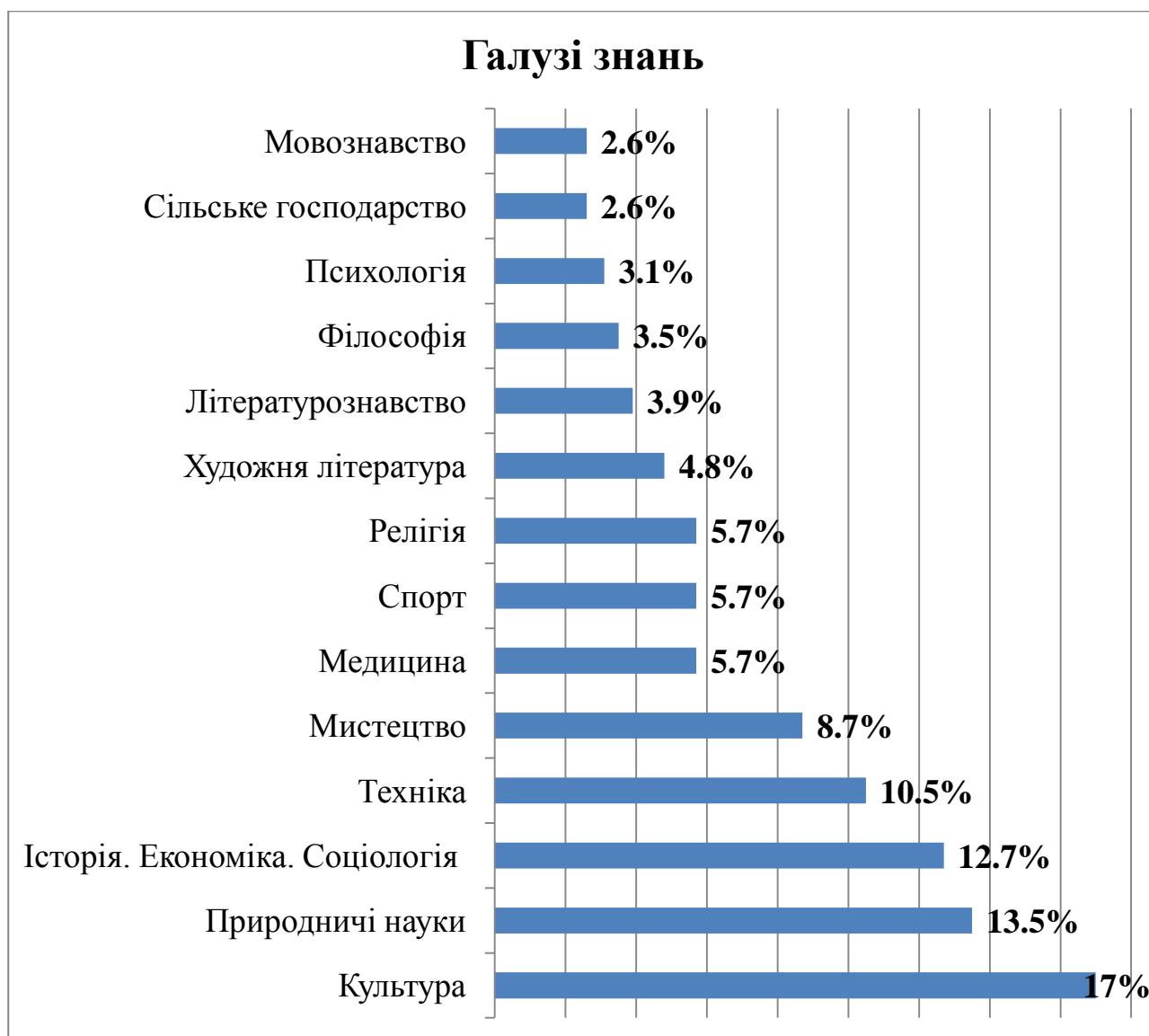

На питання «Інформацію з яких галузей знань Ви потребуєте найчастіше?» відповіді респондентів були розподілені наступним чином:

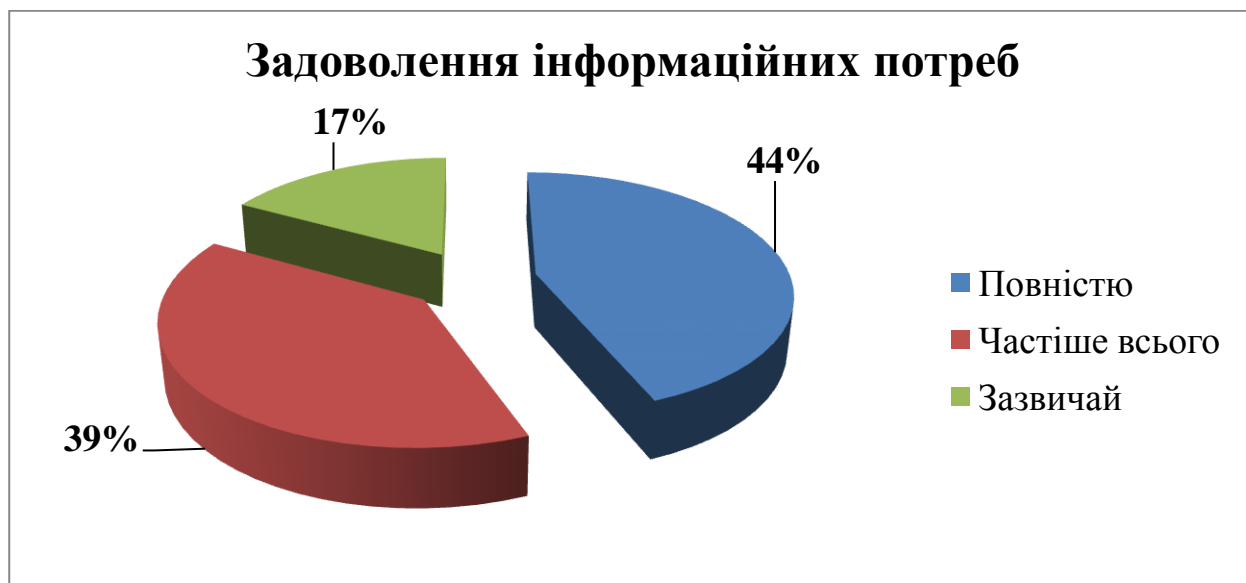
- Культура. Наука. Засоби масової інформації. Освіта. Бібліотечна і музейна справа – 39 (17%)
- Природничі науки – 31 (13,5%)
- Історія. Економіка. Соціологія – 29 (12,7%)
- Техніка. Технічні науки – 24 (10,5%)

- Мистецтво – 20 (8,7%)
- Медицина – 13 (5,7%)
- Спорт – 13 (5,7%)
- Релігія – 13 (5,7%)
- Художня література – 11 (4,8%)
- Літературознавство – 9 (3,9%)
- Філософія – 8 (3,5%)
- Психологія – 7 (3,1%)
- Сільське господарство – 6 (2,6%)
- Мовознавство – 6 (2,6%)

Отже, слід звернути увагу на популяризацію сайтів з питань мовознавства, сільського господарства, психології, філософії, літературознавства.

Задоволення інформаційних потреб користувачів є основним завданням бібліотеки. Як показало анкетування, повністю задовольняють свої потреби у пошуку потрібної інформації 44% респондентів; 39% частіше всього знаходять необхідну інформацію; зазвичай вдається отримати інформацію – 17%. Це свідчить про те, що користувачі повністю використовують можливості довідкового апарату бібліотеки і завжди звертаються за допомогою до фахівців, які надають повний спектр необхідної допомоги у пошуку інформації, якісні консультації.

Думка користувачів щодо удосконалення роботи інтернет-центру дуже важлива для оптимізації його функціонування, тому таке запитання також було включене до анкети. Свої зауваження та пропозиції щодо удосконалення роботи інтернет-центру респонденти зазначали у довільній формі. Зокрема, пропонували замінити гарнітуру, встановити потрібне їм програмне забезпечення, забезпечити інтернет-центр зручними меблями, відрегулювати комфортний температурний режим у приміщенні. Виконання цих пропозицій дозволить покращити роботу інтернет-центру.

Отже, важливою складовою в обслуговуванні користувачів інтернет-центру є якість і комфорт, сервіс та умови, що впливають на загальне уявлення користувачів про заклад культури.

III. Висновки

Дослідження підтвердило гіпотезу, що звернення до інтернету переважної більшості відвідувачів інтернет-центру бібліотеки визначалося самоосвітніми, розважальними та навчальними потребами. Сьогодні гостро стоїть питання задоволення саме таких потреб через зростання вмотивованості користувачів такими чинниками, як навчання, наукова робота, самоосвіта, виробнича необхідність, перекваліфікація у зв'язку з соціально-економічними змінами.

Перевагу інтернету над іншими джерелами інформації наші користувачі вбачали у швидкості отримання інформації та її доступності. Інтернет розглядають як додатковий ресурс до друкованих видань, який забезпечує вільний доступ користувачів до інформації. Гендерний склад відвідувачів інтернет-центру розділився майже порівну, це чоловіки і жінки середнього віку. На частоту відвідувань інтернет-центру впливає рід занять користувачів. Найчастіше інтернет-центр відвідують фахівці, які мають постійну потребу у підвищенні професійної кваліфікації й загальноосвітнього рівня. Відвідувачі користуються інтернетом з різною періодичністю. Половина відвідувачів користується інтернетом щотижня.

Найчастіше метою звернень до інтернет-центру є перегляд, прослуховування аудіо-, відеоматеріалів і використання електронної пошти. Половина опитуваних відповіли, що вони віддають перевагу вітчизняним сайтам. Тематика інформаційних запитів користувачів різноманітна, зокрема, культура, наука, ЗМІ, освіта, природничі науки, історія, економіка, соціологія, техніка. Такі інформаційні потреби користувачів продиктовані як зростанням національної свідомості, соціальними і культурними змінами, так і діяльністю бібліотеки зі сприяння розширенню інтелектуального і культурного потенціалу користувачів. Проаналізувавши результати соціологічного дослідження можна зробити висновок, що інформаційні запити користувачів повністю задовольняються.

Рейтинг відповідей респондентів підтвердив достатньо високий рівень володіння користувачами комп'ютером, проте половина відвідувачів потребує консультативної допомоги бібліотекаря. Тому працівникам інтернет-центру потрібно постійно підвищувати свій кваліфікаційний рівень і мати відповідні компетенції: вільно володіти комп'ютером, навичками пошуку інформації, орієнтуватися в усіх бібліотечних процесах і доступних у бібліотеці інформаційних ресурсах. Все частіше бібліотекарі надають допомогу користувачам у виборі необхідних ресурсів. Отже, бібліотека впритул підійшла до використання вебліографії та виконання ролі навігатора інформаційного простору.

Про велику зацікавленість користувачів в отриманні послуг в інтернет-центрі свідчать пропозиції респондентів щодо покращення обслуговування. Безумовно, для підвищення якості обслуговування наразі необхідно оновити комп'ютери та гарнітуру, забезпечити користувачів зручними меблями та кондиціонером та ін.

Отже, дане дослідження дає уявлення про тематику інформаційних запитів користувачів і ступінь їх задоволення, дозволяє визначити напрям подальшої роботи інтернет-центру.

Враховуючи сучасні тенденції інформаційного обслуговування доцільними, на нашу думку, кроками до вдосконалення інформаційного обслуговування користувачів Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка є:

1. Подальший розвиток автоматизації і впровадження сучасних технологій обслуговування.

2. Запровадження постійного моніторингу за інформаційними потребами і ступенем їх задоволення користувачів інтернет-центру.

3. Активізувати створення власних електронних ресурсів бібліотеки для забезпечення інформаційних запитів користувачів і забезпечити їх популяризацію (розробка тематичних списків веб-сайтів, додаток 1).

4. Здійснити розробку заходів щодо систематичного рекламування послуг інтернет-центру та бібліотеки.

5. Спрямувати зусилля бібліотечних працівників на достатнє оволодіння комп'ютерними технологіями з метою повного задоволення інформаційних потреб користувачів. Створити необхідні умови для підвищення кваліфікації бібліотечних працівників закладу шляхом проведення щомісячних навчань колективу бібліотеки, тренінгів і відвідання інших навчальних заходів.

6. Продовжити проведення навчання користувачів з основ комп'ютерної грамотності та основ роботи в інтернеті у межах проекту «У Всесвітній мережі всі покоління».

Для забезпечення інформаційних і культурних потреб користувачів, першочерговим є вивчення та надання допомоги щодо вибору необхідної інформації. Такі заходи сприятимуть максимальному забезпеченню потреб користувачів і формуванню позитивного іміджу бібліотеки як інформаційного центру.

Результати дослідження підтверджують, що Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка залишається базовим культурно-методичним закладом регіону.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Беліна Л. Інформаційні запити читачів наукової бібліотеки: основні пріоритети та шляхи їх дослідження / Людмила Беліна, Юрій Голубев, Людмила Коновал // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2010. – Вип. 28. – С. 7–17.
2. Богза Н. Комп'ютерний бібліотечний центр регіону: реалії та перспективи / Н. Богза // Бібліотечна планета. – 2001. – № 4. – С. 7–8.
3. Ворошилов О. Вивчення запитів користувачів як складова забезпечення повнішого задоволення їхніх інформаційних потреб / Олег Ворошилов // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2007. – Вип. 18. – С. 26–31.
4. Голуб В. Електронні засоби інформаційного забезпечення користувачів / В. Голуб // Бібліотечна планета. – 2003. – № 2. – С. 40.
5. Горовий В. Еволюція інформаційних запитів суспільства як фактор бібліотечної трансформації / Валерій Горовий // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2007. – Вип. 18. – С. 36–48.
6. Ісаєнко О. Вивчення пріоритетів користувачів електронних науково-інформаційних ресурсів НБУВ: результати експрес-дослідження / Олександр Ісаєнко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2008. – Вип. 20. – С. 100–111.
7. Ісаєнко О. Дослідження інформаційних потреб і запитів користувачів електронних науково-інформаційних ресурсів Національної бібліотеки України імені В. Вернадського / Олександр Ісаєнко // Вісник Книжкової палати. – 2007. – № 8. – С. 22–25.
8. Кононученко Л. Вплив комп'ютерних технологій на інформаційні потреби користувачів бібліотек України (на прикладі ОУНБ України) / Л. Кононученко // Вісник Книжкової палати. – 2005. – № 2. – С. 37–39.
9. Кононученко Л. Впровадження комп'ютерних технологій для забезпечення інформаційних потреб користувачів бібліотек України (на прикладі ОУНБ України) / Л. Кононученко // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2005. – Вип. 14. – С. 353–361.
10. Кононученко Л. Інноваційна діяльність обласних бібліотек України в обслуговуванні та забезпеченні інформаційних потреб користувачів / Л. Кононученко // Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2008. – № 4. – С. 35–37.
11. Кононученко Л. Новітні технології як гарант доступності до інформаційних ресурсів обласних універсальних наукових бібліотек

- України / Л. Кононученко // Культура в сучасному українському суспільстві: стан та проблеми : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 6–7 червня 2008. – К. : КНУКІМ, 2008. – С. 162–163.
12. Кононученко Л. Становлення та розвиток теорії інформаційних потреб користувачів документно-інформаційних установ / Л. Кононученко // Вісник Книжкової палати. – 2004. – № 7. – С. 42–44.
 13. Костенко Л. Розвиток інформаційних технологій та Інтернет у бібліотеках / Л. Костенко // Бібліотечний вісник – 2002. – № 1. – С.16–18.
 14. Лопата О. Моніторинг інформаційних потреб користувачів БД періодичних видань електронного каталогу Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського / О. Лопата // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2006. – Вип. 16. – С. 17–26.
 15. Лопата О. Сучасні інформаційні потреби користувача наукової бібліотеки в іноземних періодичних виданнях / Олена Лопата // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2007. – Вип. 19. – С. 13–32.
 16. Пашков О. Бібліотеки та Інтернет: надання віддаленого доступу до інформації у США / О. Пашков // Бібліотечна планета. – 2001. – № 2. – С. 27.
 17. Інтернет-центри в публічних бібліотеках : зб. ст. / Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв, УБА ; редкол.: В. С. Пашкова [та ін.] – К., 2003. – 100 с.
 18. Пашкова В. Нова бібліотечна послуга: надання читачам доступу до Інтернету / В. Пашкова // Професійний бібліотечний рух: назустріч змінам бібліотечно-інформаційного середовища : зб. ст. наук.-практ. конф., березень 2001 р. – К., 2001. – С. 64–68.
 19. Петрицька В. Комфортність обслуговування очима користувачів / Валентина Петрицька // Бібліотечний форум України. – 2010. – № 1. – С. 32–36.
 20. Синиця Н. Інтернет-центр Хмельницької ОУНБ як складова інформаційного обслуговування користувачів / Н. Синиця // Четверть століття в світі молодості і книги : матеріали наук.-практ. конф. 1–2 жовт. 2002 р. – Хмельницький, 2002. – С. 64–66.
 21. Соціологічні дослідження в бібліотеках (методика організації та проведення) / Дніпропетр. обл. універс. наук. б-ка ; упоряд. І. Є. Луньова. – Дніпропетровськ : [б. в.], 2006. – 92 с.
 22. Центри публічного доступу до Інтернет в бібліотеках : документи і матеріали / Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Публ. б-ка ім. Лесі Українки м. Києва, УБА. – К. : ДАКККіМ, 2005. – 137 с.

ПУТІВНИК ПО КОРИСНИХ ВЕБ-РЕСУРСАХ

Культура

1. Департамент культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс] : веб-сайт Департаменту культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської обласної державної адміністрації / Департамент культури і туризму, національностей та релігій Чернігівської обласної державної адміністрації. – Електронні дані. – [Чернігів.], 2019. – Режим доступу : <https://www.cult.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
2. Електронна бібліотека «Культура України» Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс] : веб-сайт Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого / Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://elib.nlu.org.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
3. Культура. Українська правда [Електронний ресурс] : веб-сайт Української правди / Культура. Українська правда. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://life.pravda.com.ua>. – Назва з екрана. – Мова укр.
4. Міністерство культури України [Електронний ресурс] : офіційний сайт Міністерства культури України / Міністерство культури України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://mincult.kmu.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
5. Новини культури України. Актуальні новини культури, музики, мистецтв [Електронний ресурс] : веб-сайт Міністерства культури України / Міністерства культури України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://cultua.media>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
6. Українська культура [Електронний ресурс] : веб-сайт Вікіпедії / Вікіпедія. Українська культура. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
7. Українська літературна газета [Електронний ресурс] : веб-сайт Української літературної газети / голов. ред. М. Сидоржевський ; Українська літературна газета. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://litgazeta.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
8. Український культурний фонд [Електронний ресурс] : офіційний сайт Міністерства культури України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://ucf.in.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.

9. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка [Електронний ресурс] : веб-сайт Чернігівської ОУНБ ім. В. Г. Короленка / ЧОУНБ ім. В. Г. Короленка. – Електронні дані. – Чернігів, 2018. – Режим доступу : <http://libkor.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.

Освіта і наука

1. Education.ua – освіта в Україні [Електронний ресурс] : веб-сайт Education.ua – освіта в Україні / Education.ua. – освіта в Україні. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://www.education.ua>. – Назва з екрана – Мова укр.
2. Методичний центр управління освіти Чернігівської міської ради [Електронний ресурс] : веб-сайт Методичного центру управління освіти Чернігівської міської ради / Методичний центр управління освіти Чернігівської міської ради. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://chernigiv-nmc.org.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
3. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] : веб-сайт Міністерства освіти і науки України / Міністерство освіти і науки України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
4. Національна академія наук України [Електронний ресурс] : веб-сайт НАН України / НАН України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://www.nas.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
5. Освіта.ua [Електронний ресурс] : веб-сайт Освіти.ua / Освіта.ua. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://osvita.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
6. Освіта.ua. Вузы Украины [Електронний ресурс] : веб-сайт Освіти.ua. / Освіта.ua / Освіта.ua. Вузы Украины. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://ru.osvita.ua/vnz/guide/search-17-0-83-0-0.html>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова рос.
7. Освітній портал [Електронний ресурс] : веб-сайт Освітнього порталу / Освітній портал. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://www.osvita.org.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
8. Профспілка працівників освіти і науки України [Електронний ресурс] : офіційний сайт Профспілки працівників освіти і науки України / Профспілка працівників освіти і науки України. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://www.pon.org.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.

9. Сертифікація педагогічних працівників [Електронний ресурс] : веб-сайт Міністерства освіти і науки України. / Міністерство освіти і науки України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
10. Український центр оцінювання якості освіти [Електронний ресурс] : веб-сайт Українського центру оцінювання якості освіти 2007-2019 / Український центр оцінювання якості освіти 2007-2019. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://testportal.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
11. Управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації [Електронний ресурс] : веб-сайт Управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації / Управління освіти і науки Чернігівської облдержадміністрації. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://uon.cg.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
12. Чернігівська Мала академія наук учнівської молоді [Електронний ресурс] : веб-сайт Чернігівської Малої академії наук учнівської молоді / Чернігівська Мала академія наук учнівської молоді. – Електронні дані. – [Чернігів.], 2019. – Режим доступу : <http://chernihiv.man.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.

Засоби масової інформації

1. Gorod.cn.ua. Портал Чернигова [Електронний ресурс] : веб-сайт Gorod.cn.ua. Городской сайт Чернигова / Gorod.cn.ua. Портал Чернигова. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://www.gorod.cn.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр., рос.
2. UA: Чернігів [Електронний ресурс] : веб-сайт Національної телекомпанії України «Чернігівська регіональна дирекція» «Сівер центр» / Національна телекомпанія України «Чернігівська регіональна дирекція» «Сівер центр» – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://cn.suspilne.media>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
3. Високий Вал [Електронний ресурс] : веб-сайт-Інтернет-видання Високий Вал / Високий Вал. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://val.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр., рос.
4. Громадське. CN [Електронний ресурс] : веб-сайт Громадського телебачення Чернігова / Громадське телебачення Чернігів. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/user/hromadskeCN>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
5. Культура. Новини культури України [Електронний ресурс] : веб-сайт Новин культури України / Міністерство культури України; Національне газетно-

- журнальне видавництво. – Електронні дані. – [Житомир], 2019. – Режим доступу : <https://cultua.media>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
6. Новий Чернігів [Електронний ресурс] : веб-сайт телерадіоагенства «Новий Чернігів» / телерадіоагенство «Новий Чернігів». – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://newch.tv>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 7. Перше міське інтернет-телебачення Чернігова Garmata.tv [Електронний ресурс] : веб-сайт Першого міського інтернет-телебачення Чернігова / Перше міське інтернет-телебачення Чернігова Garmata.tv. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://garmata.tv>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 8. Сіверщина [Електронний ресурс] : веб-сайт Всеукраїнського незалежного медійного простору Сіверщина / Всеукраїнський незалежний медійний простір Сіверщина. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://siver.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 9. Телеканал «Дитинець» [Електронний ресурс] : веб-сайт Телеканалу «Дитинець» / Телеканал «Дитинець». – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://webtv.net.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 10. Телерадіокомпанія SVOBODA.FM [Електронний ресурс] : веб-сайт Телерадіокомпанії SVOBODA.FM / Телерадіокомпанія SVOBODA.FM – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://newv.v.net>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр., рос.
 11. Укрінформ [Електронний ресурс] : веб-сайт Мультимедійної платформи іномовлення України. Укрінформ / Мультимедійна платформа іномовлення України. Укрінформ – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 12. ЧЕline. Челайн – чесні новини [Електронний ресурс] : веб-сайт : ЧЕline. Челайн – чесні новини / ЧЕline. Челайн – чесні новини. Новини Чернігова. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <https://cheline.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 13. Чернігівщина: події і коментарі [Електронний ресурс] : веб-сайт Інтернет-видання Чернігівщина: події і коментарі / Інтернет-видання Чернігівщина: події і коментарі. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://pik.cn.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 14. Чернігівський монітор [Електронний ресурс] : веб-сайт Інформ-агенції Чернігівський монітор / Інформ-агенція Чернігівський монітор. – Електронні

дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://monitor.cn.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.

Історія

1. Вікіпедія. Вільна енциклопедія [Електронний ресурс] : веб-сайт Вікіпедії / Вікіпедія. Вільна енциклопедія України – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
2. Електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії [Електронний ресурс] : веб-сайт Електронної бібліотеки з історії України та всесвітньої історії / Електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://history.vn.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
3. Інститут історії України. Національна академія наук України [Електронний ресурс] : веб-сайт Інституту історії України. НАН України / Інститут історії України. НАН України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу <http://history.org.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
4. Історія України – [Електронний ресурс] : веб-сайт Історії України / Історія України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://histua.com>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
5. Національний музей історії України [Електронний ресурс] : веб-сайт Національного музею історії України / Національний музей історії України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://https://www.nmiu.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
6. Українська правда. Історична правда [Електронний ресурс] : веб-сайт : Української правди. Історичної правди / Українська правда. Історична правда. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://http://www.istpravda.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
7. Чернігів стародавній. Національний архітектурно-історичний заповідник [Електронний ресурс] : веб-сайт : Національного архітектурно-історичного заповідника / Чернігів стародавній. Національний архітектурно-історичний заповідник. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://https://oldchernihiv.com>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.

Економіка

1. Департамент економічного розвитку [Електронний ресурс] : офіційний веб-сайт Департаменту економічного розвитку Чернігівської обласної державної адміністрації / Департамент економічного розвитку Чернігівської

- облдержадміністрації. – Електронні дані. – [Чернігів], 2019. – Режим доступу : <http://economy.cg.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
2. Економічна правда [Електронний ресурс] : веб-сайт Економічної правди / Економічна правда. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 3. Економічні новини [Електронний ресурс] : веб-сайт онлайн-департаменту газети «Економічні новини» / Економічні новини. – Електронні дані. [К.], 2019. – Режим доступу : <https://enovosty.com>. – Назва з екрана. – Коригується часто – Мова укр., рос.
 4. Інститут економіки та прогнозування НАН України [Електронний ресурс] : веб-сайт Інституту економіки та прогнозування НАН України / Інститут економіки та прогнозування НАН України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://ief.org.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 5. Інститут економічних досліджень і політичних консультацій [Електронний ресурс] : веб-сайт Інститут економічних досліджень і політичних консультацій / Інститут економічних досліджень і політичних консультацій. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://www.ier.com.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 6. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] : веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Електронні дані. – [К.], 2019. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.
 7. Проблеми економіки [Електронний ресурс] : веб-сайт Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України / Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України. – Електронні дані. – [Х.], 2019. – Режим доступу : <http://www.problecon.com>. – Назва з екрана. – Коригується часто. – Мова укр.